

## 5.2 PROVOZNÍ NÁKLADY

### Obsah

5.2	PROVOZNÍ NÁKLADY .....	1
5.2.1	SPOTŘEBOVANÉ NÁKUPY .....	1
5.2.2	SLUŽBY .....	2
5.2.3	OSOBNÍ NÁKLADY .....	4
5.2.4	DANĚ A POPLATKY .....	6
5.2.5	JINÉ PROVOZNÍ NÁKLADY .....	7
5.2.6	ODPISY, REZERVY A OPRAVNÉ POLOŽKY PROVOZNÍCH NÁKLADŮ .....	12
5.2.7	ZMĚNA STAVU ZÁSOB VLASTNÍ ČINNOSTI A AKTIVACE .....	15
	SHRNUTÍ .....	17
	LITERATURA .....	17

V rámci této části bude objasněna obsahová náplň jednotlivých syntetických účtů provozních nákladů, tedy skupin 50 – 55 a 58. Nejprve jsou charakterizovány účty zachycující spotřebované nákupy, následují účty se zabývající účtováním spotřebovaných služeb. Další část se zabývá účty osobních nákladů, daní a poplatků, ostatních provozních nákladů a odpisů, rezerv a opravných položek provozních nákladů. Mezi provozní náklady se řadí i účty, na nichž se zachycují účetní operace týkající se změny stavu zásob vlastní činnosti a aktivace.

### 5.2.1 SPOTŘEBOVANÉ NÁKUPY

#### **50 – Spotřebované nákupy**

501 – Spotřeba materiálu

502 – Spotřeba energie

503 – Spotřeba ostatních neskladovatelných dodávek

504 – Prodané zboží

#### **501 – Spotřeba materiálu**

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených se spotřebou materiálu v podobě základního materiálu, pomocného materiálu, provozovacích látek, náhradních dílů, vratných obalů apod.



#### **502 – Spotřeba energie**

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených se spotřebou energií, které účetní jednotka používá pro svoji podnikatelskou činnost – např. spotřeba elektrické energie, zemního plynu apod., a to v okamžiku přijetí faktury od dodavatele s vyúčtováním skutečně spotřebovaných energií, případně platby tohoto vyúčtování hotově. (Poznámka: zálohy poskytnuté na energii se účtují jako pohledávka na účtu 314, blíže viz pododíl 2.1.1)

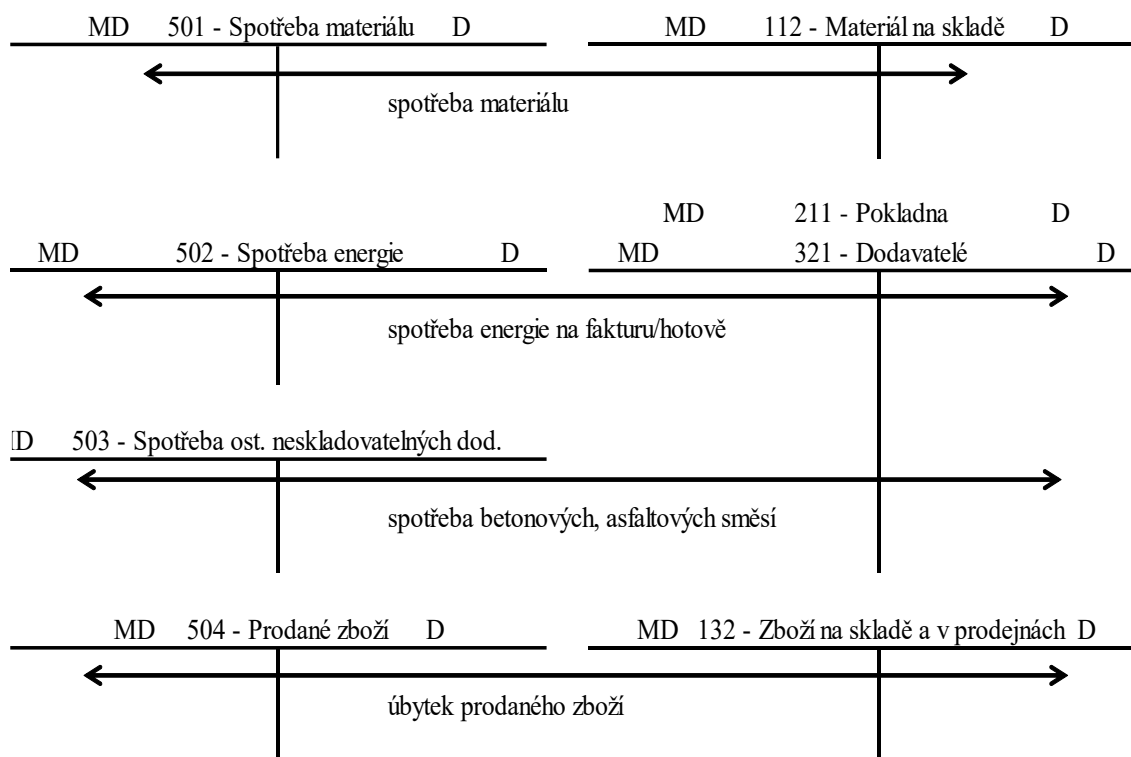
### 503 – Spotřeba ostatních neskladovatelných dodávek

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených se spotřebou takových nákupů, které není možné v podniku skladovat. Tento účet se používá například ve stavebnictví, kdy se na něj zachycuje spotřeba různých směsí betonu či asfaltu apod.

### 504 – Prodané zboží

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených s prodejem zboží. Jedná se o zachycení úbytku účetní hodnoty zboží (obvykle odpovídá pořizovací ceně), které prodává příslušná účetní jednotka svým obchodním partnerům.

Účetní operace týkající se spotřebovaných nákupů jsou znázorněny na obrázku 1.



**Obrázek 1 Účetní zachycení spotřebovaných nákupů**

Zdroj: Vlastní zpracování.

## 5.2.2 SLUŽBY

### 51 – Služby

511 – Opravy a udržování

512 – Cestovné

513 – Náklady na reprezentaci

518 – Ostatní služby

## 511 – Opravy a udržování

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených s údržbou a opravami aktiv, která vlastní účetní jednotka. Jedná se např. o servisní prohlídky dopravních prostředků, opravy nemovitostí, náklady spojené se samotnou údržbou daných aktiv apod.



## 512 – Cestovné

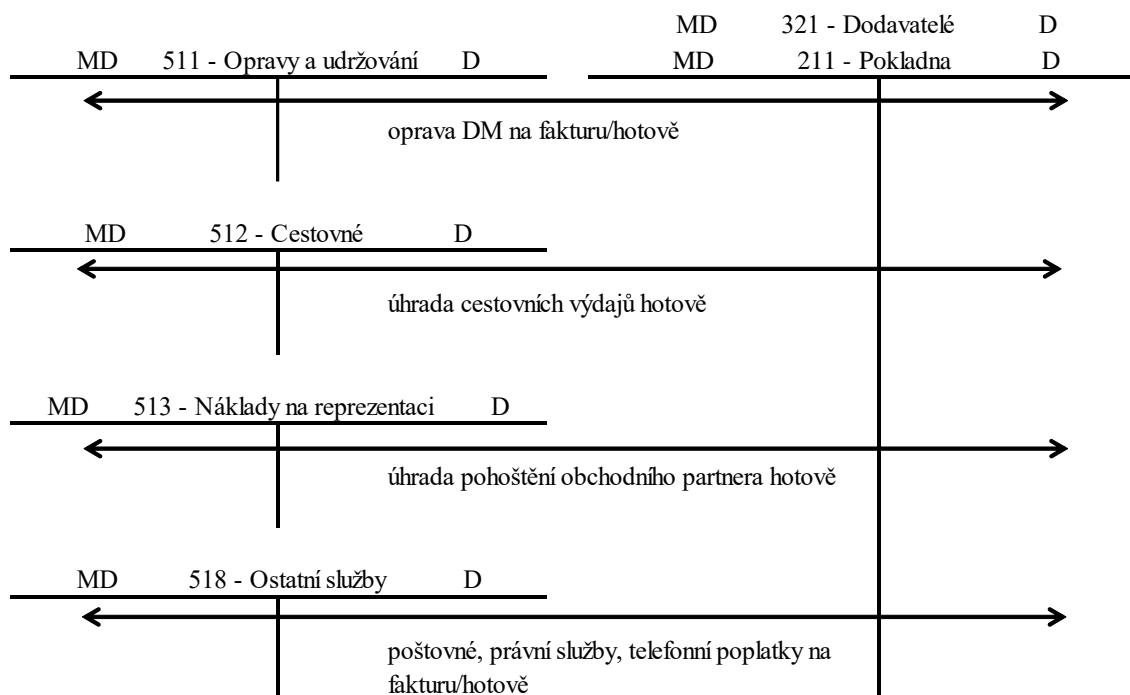
Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených se zúčtováním služebních cest zaměstnanců. Z daňového pohledu je vhodné tento účet členit analyticky na cestovné, které je daňově uznatelné a cestovné nad limit, které není uznatelné dle zákona o daních z příjmů.

## 513 – Náklady na reprezentaci

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených se zúčtováním veškerých nákladů, kterými se reprezentuje příslušná účetní jednotka. Jedná se například o pohoštění obchodních partnerů, různých darů v podobě květin apod., přičemž je nezbytné zdůraznit, že náklady evidované na daném účtu nejsou daňově uznatelné dle zákona o daních z příjmů.

## 518 – Ostatní služby

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených se zúčtováním externích služeb, které nebylo možné zaúčtovat na předchozí účty. V praxi se jedná například o zaplacené poštovné, telefonní poplatky, právní služby, nájemné apod. Účetní operace týkající se nákupu služeb jsou znázorněny na obrázku 2.



**Obrázek 2 Účetní zachycení nákupu služeb**

Zdroj: Vlastní zpracování.

## 5.2.3 OSOBNÍ NÁKLADY

### **52 – Osobní náklady**

521 – Mzdové náklady

522 – Příjmy společníků a členů družstva ze závislé činnosti

523 – Odměny členům orgánů společnosti a družstva

524 – Zákonné sociální a zdravotní pojištění

525 – Ostatní sociální pojištění

526 – Sociální náklady individuálního podnikatele

527 – Zákonné sociální náklady

528 – Ostatní sociální náklady

### **521 – Mzdové náklady**

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených se mzdovými náklady zaměstnanců. Na tomto účtu se účtuje hrubá mzda zaměstnanců, kterou lze případně analyticky členit.



### **522 – Příjmy společníků a členů družstva ze závislé činnosti**

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených se mzdovými náklady společníků obchodních korporací a členů družstev. Na tomto účtu se účtuje jejich hrubá mzda, kterou lze případně analyticky členit.

### **523 – Odměny členům orgánů společnosti a družstva**

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených se zúčtováním odměn členům orgánů společnosti a družstev (např. představenstvo, dozorčí rada apod.)

### **524 – Zákonné sociální pojištění**

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených se zúčtováním povinných odvodů na sociální a zdravotní pojištění, které hradí zaměstnavatel za své zaměstnance, tzn., kde zaměstnavatel je současně poplatníkem i plátcem tohoto pojištění. Odvody na všeobecné zdravotní pojištění činí pro zaměstnavatele 9 % z hrubých mezd a na sociální pojištění v úhrnu 24,8 % z hrubých mezd. Více viz oddíl 2.2..

### **525 – Ostatní sociální pojištění**

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených se zúčtováním nadlimitních odvodů na pojištění, které hradí zaměstnavatel za své zaměstnance. Částky zúčtované na tomto účtu nejsou uznatelné pro snížení základny pro výpočet daně z příjmů účetní jednotky.

## 526 – Sociální náklady individuálního podnikatele

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených se zúčtováním povinných odvodů na sociální a zdravotní pojištění v případě podnikatele - osoby samostatně výdělečně činné, která vede účetnictví.



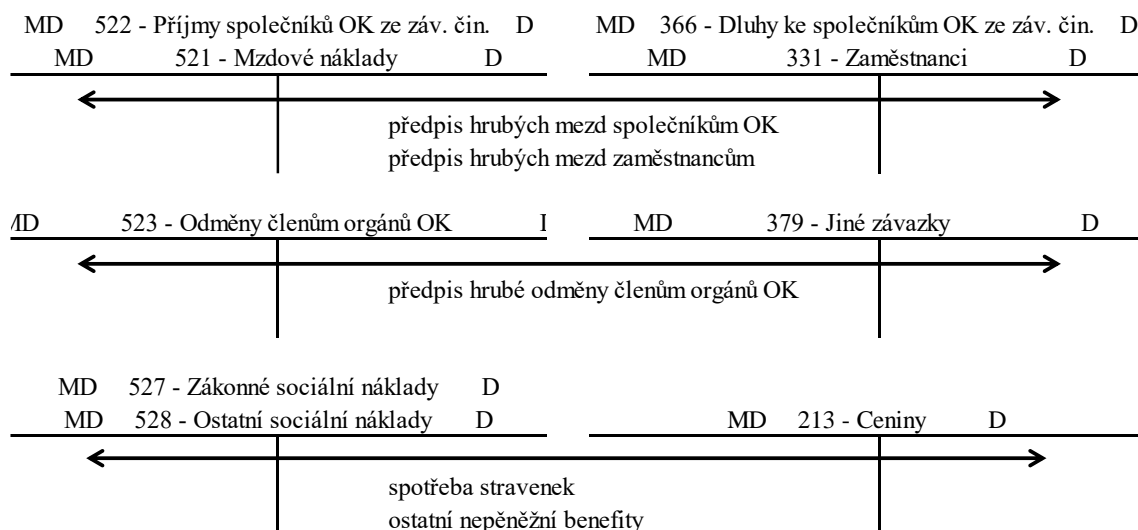
## 527 – Zákonné sociální náklady

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených se zúčtováním daňově uznatelných sociálních nákladů. Jedná se například o daňově uznatelnou výši nákladů v případě stravenek, které poskytuje zaměstnavatel svým zaměstnancům.

## 528 – Ostatní sociální náklady

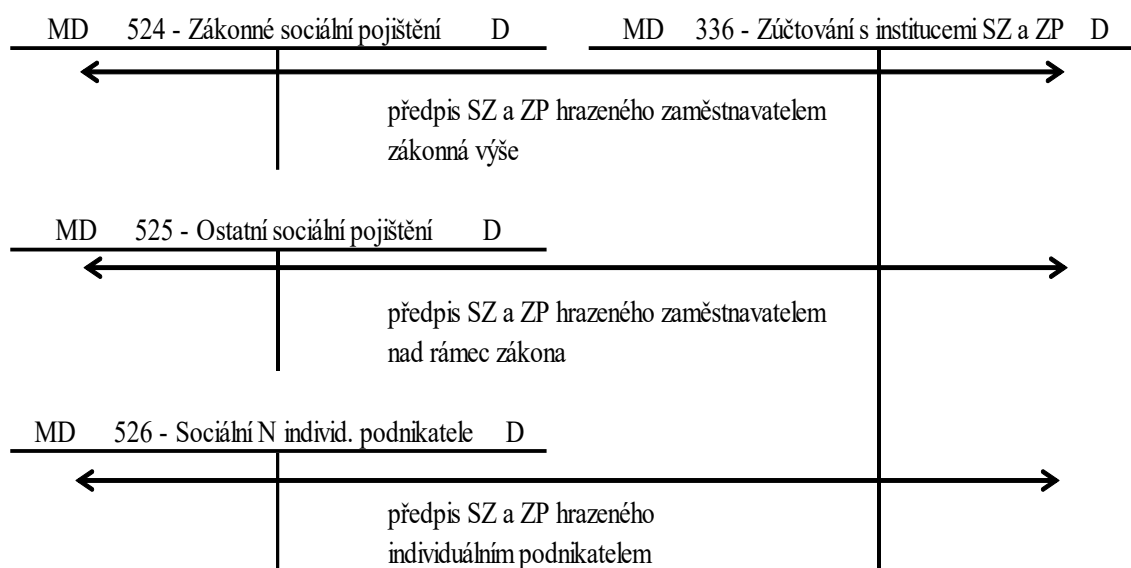
Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených se zúčtováním daňově neuznatelných sociálních nákladů. Jedná se například o daňově neuznatelnou výši nákladů v případě stravenek, které poskytuje zaměstnavatel svým zaměstnancům. Jedná se o tzv. sociální náklady, které souvisí s motivací a benefity pro zaměstnance, jež nejsou daňově uznatelné dle zákona o daních z příjmů.

Účetní operace týkající se účtování osobních nákladů jsou znázorněny na obrázcích 3 a 4. Jedná se o účtování operací týkajících se transakcí se společníky obchodní korporace (OK)



**Obrázek 3 Účetní zachycení osobních nákladů**

Zdroj: Vlastní zpracování.



**Obrázek 4 Účetní zachycení sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění**  
Zdroj: Vlastní zpracování.

## 5.2.4 DANĚ A POPLATKY

### **53 – Daně a poplatky**

531 – Daň silniční

532 – Daň z nemovitých věcí

538 – Ostatní daně a poplatky

#### **531 – Daň silniční**

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených se zúčtováním silniční daně, kterou hradí účetní jednotka za dopravní prostředky, které používá pro svoji podnikatelskou činnost.



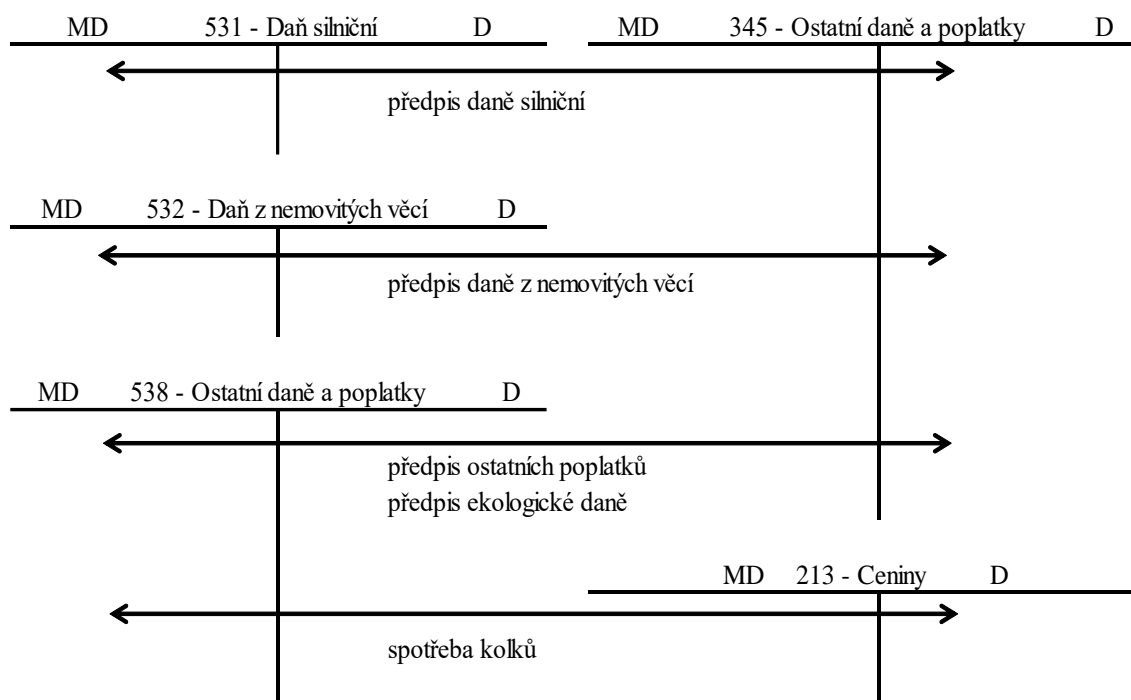
#### **532 – Daň z nemovitých věcí**

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených se zúčtováním daně z nemovitých věcí, kterou hradí účetní jednotka za nemovitosti (budovy, pozemky), které používá pro svoji podnikatelskou činnost.

#### **538 – Ostatní daně a poplatky**

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených se zúčtováním ostatních daní a poplatků, jež musí odvádět účetní jednotka v rámci své podnikatelské činnosti.

Účetní operace týkající se účtování daní a poplatků jsou znázorněny na obrázku 5.



**Obrázek 5 Účetní zachycení daní a poplatků**  
Zdroj: Vlastní zpracování.

## 5.2.5 JINÉ PROVOZNÍ NÁKLADY

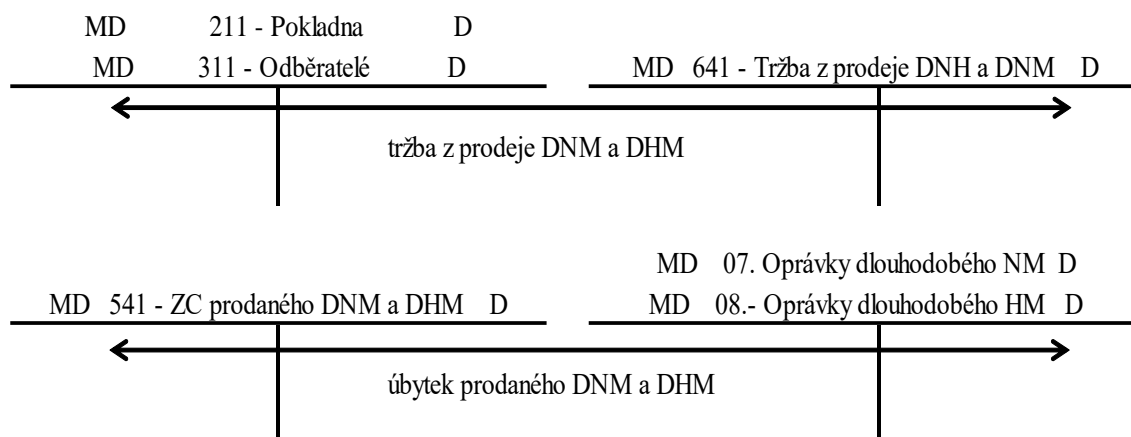
### **53 – Jiné provozní náklady**

- 541 – Zůstatková cena prodaného dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku
- 542 – Prodaný materiál
- 543 – Poskytnuté dary v provozní oblasti
- 544 – Smluvní pokuty a úroky z prodlení
- 545 – Ostatní pokuty a penále
- 546 – Odpis pohledávky
- 547 – Mimořádné provozní náklady
- 548 – Ostatní provozní náklady
- 549 – Manka a škody z provozní činnosti

### **541 – Zůstatková cena prodaného dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku**

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených se zúčtováním prodeje dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku. Na tento účet se účtuje zůstatková cena příslušného majetku z důvodu plného odepsání daného aktiva před jeho vyřazením z evidence. Tržba z prodeje dlouhodobého majetku a související dodatečný odpis jeho zůstatkové ceny je zachycen na obrázku 6.



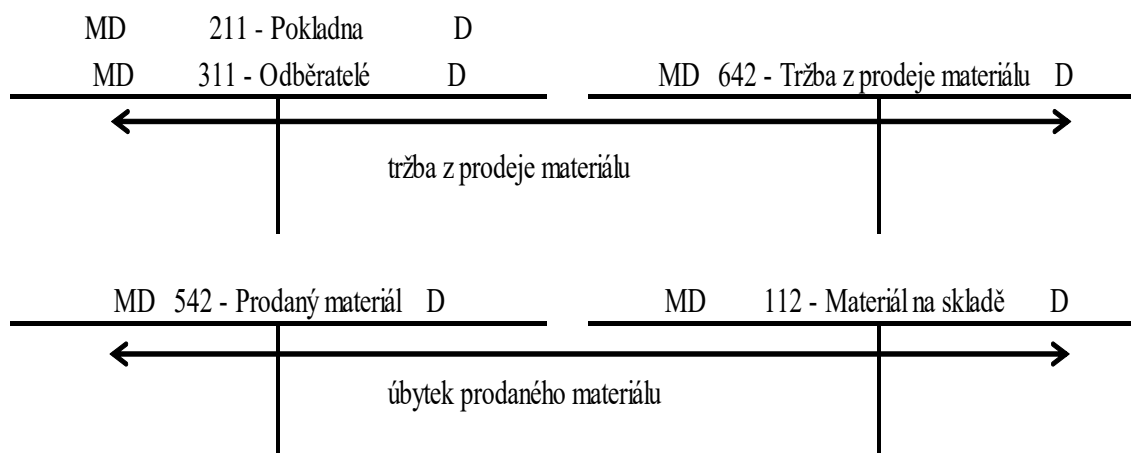


**Obrázek 6 Účetní zachycení prodeje dlouhodobého majetku**

Zdroj: Vlastní zpracování.

### 542 – Prodaný materiál

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených se zúčtováním prodeje nepotřebného materiálu, který již účetní jednotka nechce dále vlastnit. Do nákladů vstupuje účetní hodnota (zpravidla pořizovací cena) prodáváného materiálu. Tržba z prodeje a související úbytek materiálu je zachycen na obrázku 7.



**Obrázek 7 Účetní zachycení prodeje materiálu**

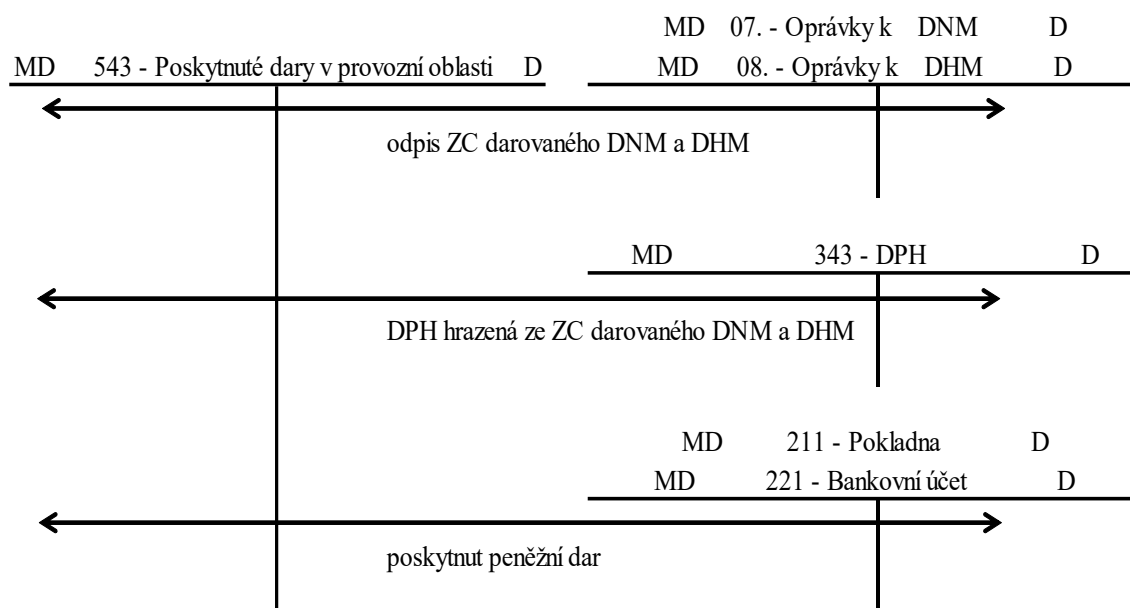
Zdroj: Vlastní zpracování.

### 543 – Poskytnuté dary v provozní oblasti

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených se zúčtováním darů, které poskytuje účetní jednotka příslušným subjektům. Tento účet je v praxi nezbytné analyticky členit na dary, které jsou daňově uznatelné dle zákona o daních z příjmů a na dary, které není možné uznat jako náklad daňově uznatelný. Součástí nákladů na poskytnutý dar bude i případná daň z přidané hodnoty zúčtovaná na výstupu. Účetní operace týkající se darování majetku jsou znázorněny na obrázku 8.





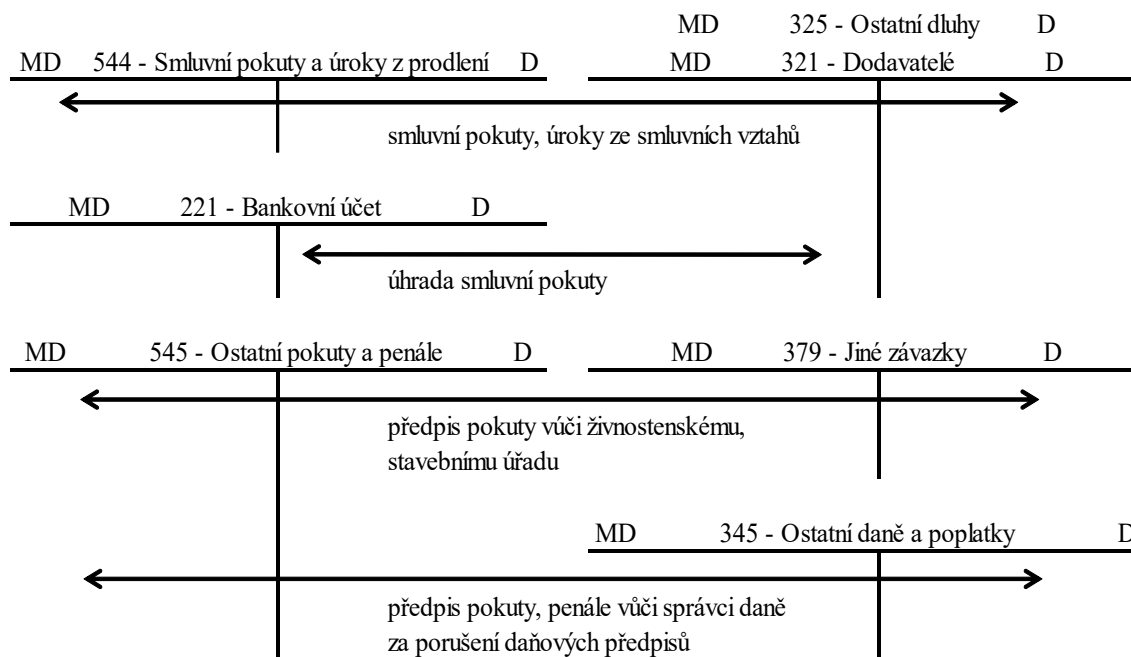


**Obrázek 8 Účetní zachycení darů**

Zdroj: Vlastní zpracování.

#### 544 – Smluvní pokuty a úroky z prodlení

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených se zúčtováním pokut a úroků z prodlení, které vyplývají ze smlouvy mezi příslušnou účetní jednotkou a jejími obchodními partnery. Typicky se jedná například o pokuty za pozdě dodané výrobky, zboží, služby, nedodání požadovaného množství produktu, pozdní úhradu přijaté faktury apod. Účetní operace týkající se zachycení smluvních pokut a penále jsou znázorněny na obrázku 9.



**Obrázek 9 Účetní zachycení pokut a penále**

Zdroj: Vlastní zpracování.

## 545 – Ostatní pokuty a penále

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací souvisejících s pokutami a penále, které musí uhradit daná účetní jednotka. Typickým příkladem jsou pokuty od živnostenského, stavebního, finančního úřadu, zdravotních pojišťoven, Správy sociálního zabezpečení apod. Účetní operace týkající se zachycení ostatních pokut a penále jsou znázorněny na obrázku 9.

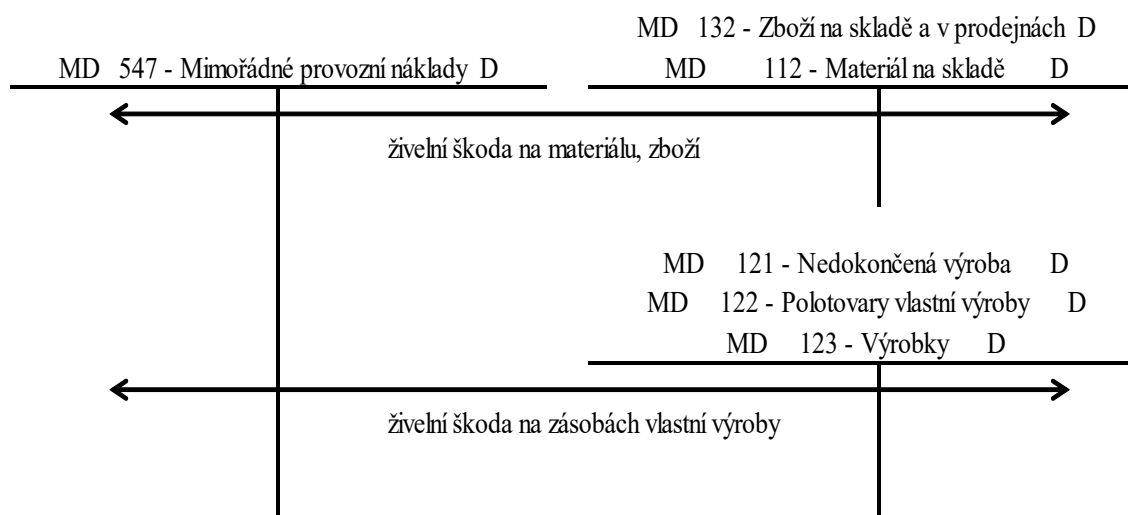


## 546 – Odpis pohledávky

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací souvisejících s odpisem pohledávky, u které příslušná účetní jednotka již neočekává její úhradu. Tento účet je v praxi nezbytné analyticky členit na odpis pohledávky, který je daňově uznatelný a neuznatelný.

## 547 – Mimořádné provozní náklady

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených se škodami a manky, které nemají předvídatelný provozní charakter a nespádají ani do finanční činnosti účetní jednotky. Zpravidla se může jednat o škody vzniklé v důsledku živelní pohromy – např. došlo ke zničení majetku v důsledku povodně, požáru apod. Účetní operace týkající se zachycení škody vyplývající ze živelní pohromy jsou znázorněny na obrázku 10.



**Obrázek 10** Účetní zachycení škody vyplývající se živelní pohromy

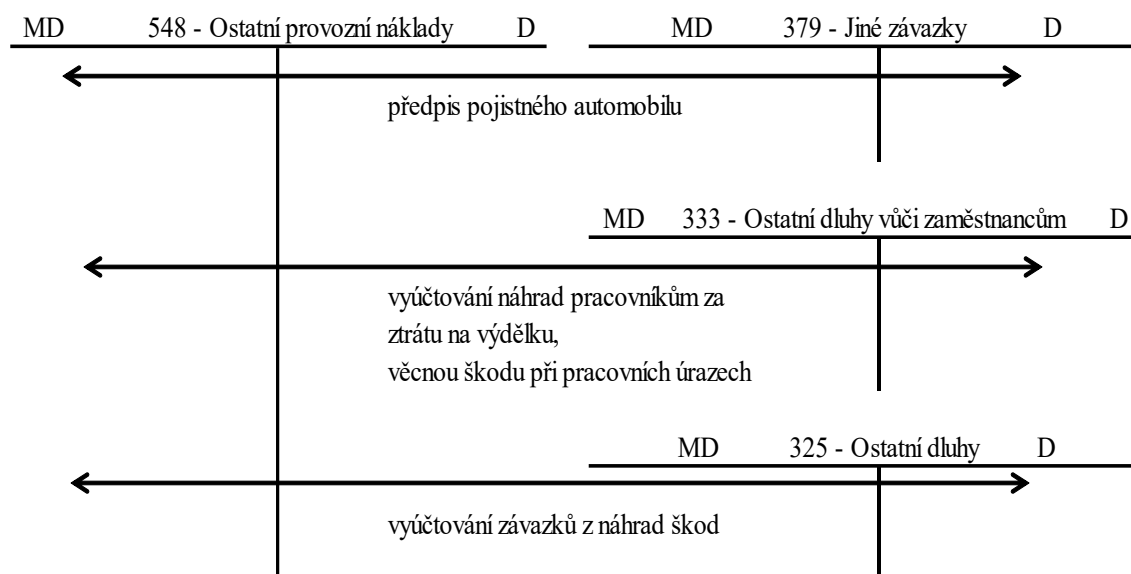
Zdroj: Vlastní zpracování.

## 548 – Ostatní provozní náklady

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací souvisejících se zúčtováním provozních nákladů, pro které účetní jednotka nenašla příslušný souvztažný účet v předchozích účtových skupinách provozních nákladů, například pojistné, příspěvky právníkům osobám, kompenzace zaměstnancům za pracovní úrazy, paušály hrazené zaměstnancům za údržbu pracovních oděvů, odstupné, výdaje za zabezpečení požární ochrany a další. Vybrané příklady účetních



operací týkající se zachycení ostatních provozních nákladů jsou znázorněny na obrázku 11.

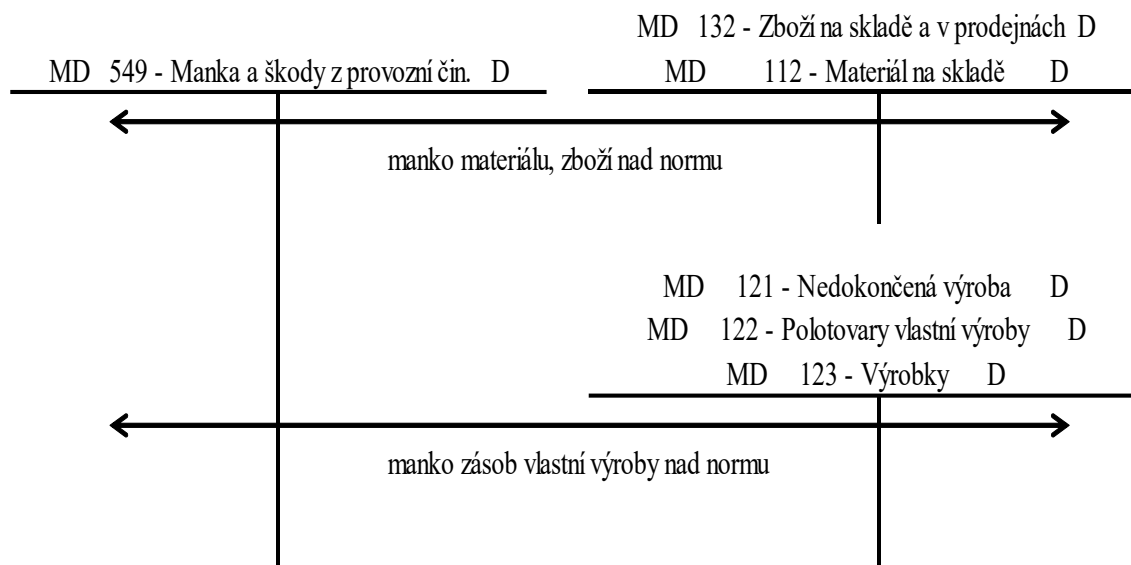


**Obrázek 11 Účetní zachycení ostatních provozních nákladů**

Zdroj: Vlastní zpracování.

### 549 – Manka a škody z provozní oblasti

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací souvisejících se zúčtováním různých provozních manků (např. zaviněné manko u zásob) a škod. Tento účet je v praxi nezbytné analyticky členit na manka a škody, které jsou daňově uznatelným nákladem a na ty, které nejsou daňově uznatelné. Účetní operace týkající se zachycení manka a škod z provozní činnosti jsou znázorněny na obrázku 12.



**Obrázek 12 Účetní zachycení manka a škody z provozní činnosti**

Zdroj: Vlastní zpracování.

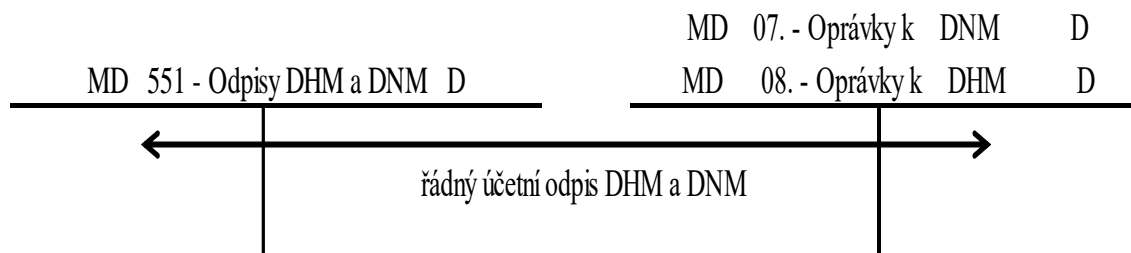
## 5.2.6 ODPISY, REZERVY A OPRAVNÉ POLOŽKY PROVOZNÍCH NÁKLADŮ

### 53 – Odpisy, rezervy a opravné položky provozních nákladů

- 551 – Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku
- 552 – Tvorba a zúčtování rezerv podle zvláštních právních předpisů
- 554 – Tvorba a zúčtování ostatních rezerv v provozní oblasti
- 555 – Tvorba a zúčtování komplexních nákladů příštích období
- 557 – Zúčtování oprávk k oceňovacímu rozdílu k nabytému majetku
- 558 – Tvorba a zúčtování zákonných opravných položek v provozní činnosti
- 559 – Tvorba a zúčtování ostatních opravných položek v provozní činnosti

### **551 – Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku**

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených se zaúčtováním účetních odpisů dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku a dále k zúčtování dodatečného odpisu zůstatkové ceny dlouhodobého majetku při vyřazení tohoto majetku v důsledku jeho likvidace. Odpis vyjadřuje opotřebení majetku za dané účetní období. Účetní odpisy se účtují zpravidla jedenkrát měsíčně. Účetní operace týkající se zachycení účetních odpisů jsou znázorněny na obrázku 13.



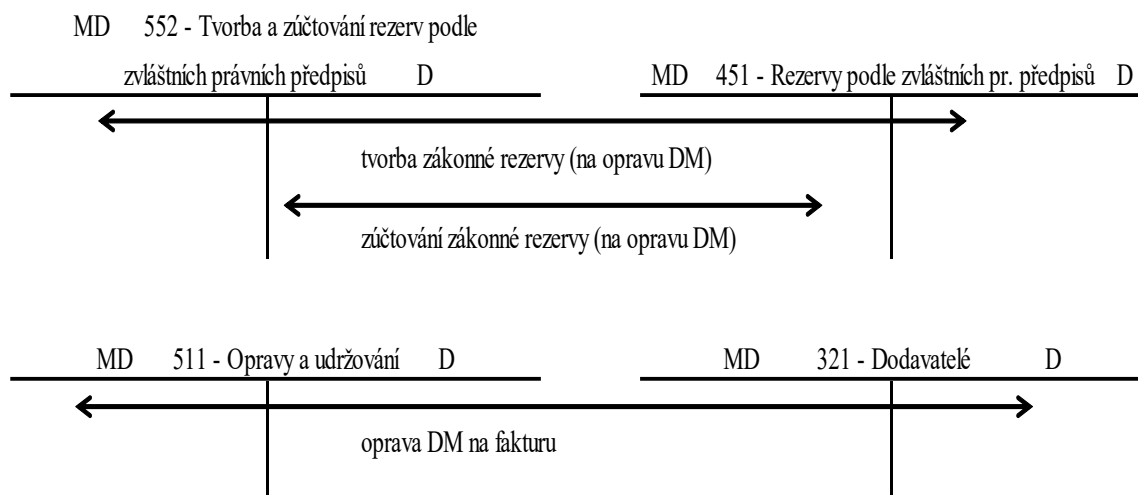
**Obrázek 13 Účetní zachycení odpisů**

Zdroj: Vlastní zpracování.

### **552 – Tvorba a zúčtování rezerv podle zvláštních právních předpisů**

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených s tvorbou zákonných rezerv a jejich zúčtováním. Jedná se o rezervy, které jsou daňově uznatelným nákladem (např. rezerva na opravy dlouhodobého hmotného majetku). Účetní operace týkající se zachycení zákonných rezerv jsou znázorněny na obrázku 14.

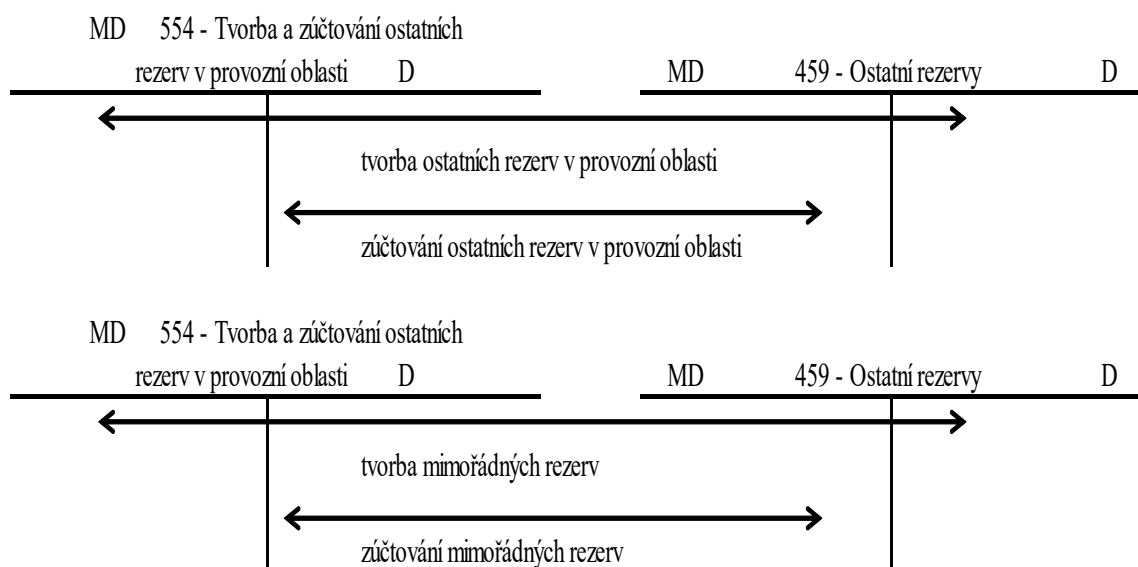




**Obrázek 14 Účetní zachycení zákonných rezerv na opravu dlouhodobého majetku**  
Zdroj: Vlastní zpracování.

### 554 – Tvorba a zúčtování ostatních rezerv v provozní oblasti

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených s tvorbou rezerv a jejich zúčtováním. Jedná se o rezervy, které nejsou daňově uznatelným nákladem (např. rezerva na reklamace, a záruční opravy, soudní spory, likvidaci následků činností s negativním dopadem na životní prostředí, bonusy, kompenzace za nevybranou dovolenou, důchody, daně z příjmů apod.). Účetní operace týkající se zachycení ostatních rezerv jsou znázorněny na obrázku 15.



**Obrázek 15 Účetní zachycení ostatních rezerv**  
Zdroj: Vlastní zpracování.

### 555 – Tvorba a zúčtování komplexních nákladů příštích období

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených s tvorbou a zúčtováním komplexních nákladů příštích období. Komplexní náklady příštích období se účtují z důvodu, aby byl dodržen aktuální princip – tedy aby náklady byly účtovány do období, s nímž věcně a časově souvisí. Jedná se například o časově náročné marketingové kampaně, výzkumy apod.



### 557 – Zúčtování oprávký k oceňovacímu rozdílu k nabytému majetku

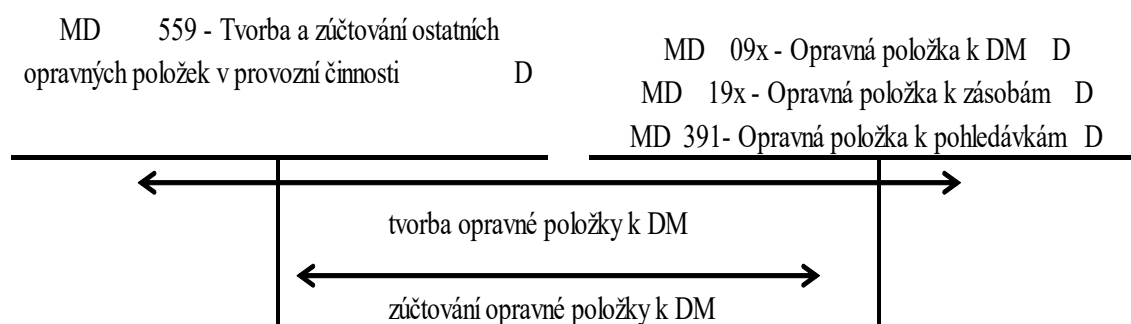
Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací souvisejících se zúčtováním opravěk k oceňovacímu rozdílu k nabytému majetku. Účtuje se zde rovnoměrný odpis aktivního oceňovacího rozdílu k nabytému majetku. Samotné zúčtování tohoto rozdílu do nákladů je nezbytné časově rozlišit, jinak by mohlo mít negativní vliv na vykázaný výsledek hospodaření běžného účetního období.

### 558 – Tvorba a zúčtování zákonných opravných položek v provozní činnosti

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací souvisejících s tvorbou a zúčtováním opravných položek v provozní činnosti, které jsou daňově uznatelné. Jedná se o opravné položky vymezené zákonem č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

### 559 – Tvorba a zúčtování opravných položek v provozní činnosti

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací souvisejících s tvorbou a zúčtováním opravných položek v provozní činnosti, které nejsou daňově uznatelné. Účetní operace týkající se tvorby a zúčtování ostatních opravných položek v provozní činnosti jsou znázorněny na obrázku 16.



**Obrázek 16 Účetní zachycení ostatních opravných položek v provozní činnosti**

Zdroj: Vlastní zpracování.

## 5.2.7 ZMĚNA STAVU ZÁSOb VLASTNÍ ČINNOSTI A AKTIVACE

### **58 – Změna stavu zásob vlastní činnosti a aktivace**

- 581 – Změna stavu nedokončené výroby
- 582 – Změna stavu polotovarů vlastní výroby
- 583 – Změna stavu výrobků
- 584 – Změna stavu zvířat
- 585 – Aktivace materiálu a zboží
- 586 – Aktivace vnitropodnikových služeb
- 587 – Aktivace dlouhodobého nehmotného majetku
- 588 – Aktivace dlouhodobého hmotného majetku

### **581 – Změna stavu nedokončené výroby**

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených se změnami stavu zásob nedokončené výroby. V případě, že účetní jednotka vytvoří nedokončenou výrobu, jedná se o úbytek nákladů (zúčtovaný na straně DAL tohoto účtu). Pokud dojde k vyskladnění nedokončené výroby ze skladů, jedná se o zvýšení nákladů (zúčtovaný na straně MD tohoto účtu).



### **582 – Změna stavu polotovarů vlastní výroby**

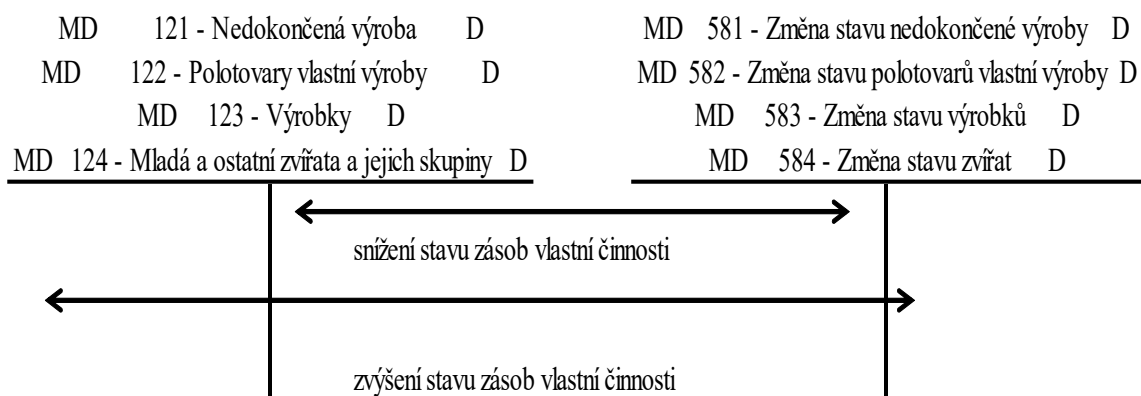
Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených se změnami stavu zásob polotovarů. V případě, že účetní jednotka vytvoří polotovary, jedná se o úbytek nákladů (zúčtovaný na straně DAL tohoto účtu). Pokud dojde k vyskladnění polotovarů ze skladů, jedná se o zvýšení nákladů (zúčtovaný na straně MD tohoto účtu).

### **583 – Změna stavu výrobků**

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených se změnami stavu zásob hotových výrobků. V případě, že účetní jednotka vytvoří hotové výrobky, jedná se o úbytek nákladů (zúčtovaný na straně DAL tohoto účtu). Pokud dojde k vyskladnění hotových výrobků ze skladů, jedná se o zvýšení nákladů (zúčtovaný na straně MD tohoto účtu).

### **584 – Změna stavu zvířat**

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených se změnami stavu zásob zvířat. V případě, že účetní jednotka zúčtuje přírůstky těchto zvířat, jedná se o úbytek nákladů (zúčtovaný na straně DAL tohoto účtu). Pokud dojde k úbytku těchto zvířat, jedná se o zvýšení nákladů (zúčtovaný na straně MD tohoto účtu). Účetní operace týkající se přírůstku a úbytku zásob vlastní výroby jsou znázorněny na obrázku 17.



**Obrázek 17 Účetní zachycení přírůstku a úbytku zásob vlastní činnosti**

Zdroj: Vlastní zpracování.

### 585 – Aktivace materiálu a zboží

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených s aktivací materiálu, který si vyrobí sama účetní jednotka nebo aktivací zboží, kdy se vyrobené výrobky aktivují jako zboží do podnikové prodejny. Příkladem aktivace materiálu může být využitelný odpad z výroby. Primárně byl tento odpad součástí vyskladněného materiálu v rámci výrobního procesu účetní jednotky – a tedy součástí nákladu na spotřebu materiálu (účet 501). V případě využitelnosti se tento odpad vrací do aktiv – zásob materiálu, a tedy musí být z nákladů v účtové třídě 5 vyloučen prostřednictvím nákladového účtu skupiny 58 zúčtovaného stranou DAL. Tím se zabezpečí, aby byl výsledek hospodaření běžného účetního období vykázán ve správné výši. Do nákladů v účtové třídě 5 se pak takto aktivovaný materiál dostane až při jeho výdeji do spotřeby. Obdobně toto platí i u zboží, kdy účetní jednotce vzniknou náklady až v době prodeje tohoto zboží v podnikové prodejně.



### 586 – Aktivace vnitropodnikových služeb

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených s aktivací služeb v rámci účetní jednotky. Příkladem aktivace vnitropodnikových služeb může být vnitropodniková přeprava dlouhodobého majetku či zásob materiálu, zboží. Vnitropodnikové středisko, které má na starosti dopravu, vynaložilo své náklady na mzdu řidiče, odpisy dopravního prostředku, spotřebu pohonných hmot a další režijní náklady. Tyto výdaje se promítly do účtové třídy 5 jako primární náklady vynaložené střediskem zabezpečujícím přepravu. S ohledem na správné ocenění pořizovaného aktiva vstupuje daná přeprava do hodnoty pořizovací ceny tohoto aktiva a náklad na přepravu je třeba z účtové třídy 5 vyjmout (tzn. „aktivovat“) prostřednictvím nákladového účtu skupiny 58 zúčtovaného stranou DAL. Tím se zabezpečí, aby byl výsledek hospodaření běžného účetního období vykázán ve správné výši. Do nákladů v účtové třídě 5 se pak takto aktivovaná služba dostane až při užití (spotřebě) daného aktiva.



## 587 – Aktivace dlouhodobého nehmotného majetku

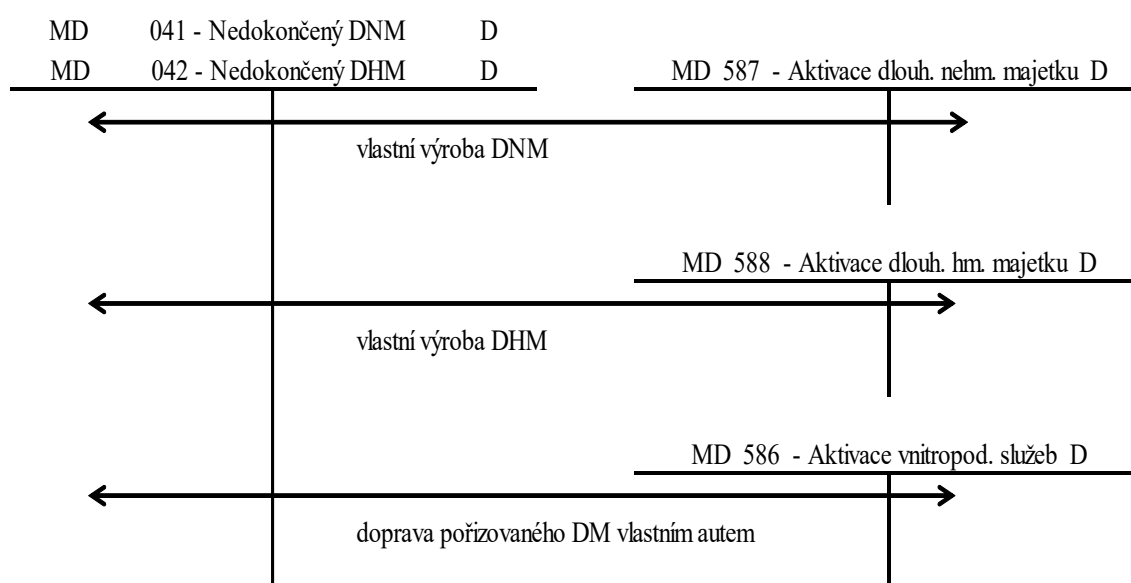
Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených s aktivací dlouhodobého nehmotného majetku, který účetní jednotka vytvoří vlastní činností.



## 588 – Aktivace dlouhodobého hmotného majetku

Jedná se o výsledkový (nákladový) účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených s aktivací dlouhodobého hmotného majetku, který účetní jednotka vytvoří vlastní činností.

Účetní operace týkající se aktivace dlouhodobého majetku a služeb jsou znázorněny na obrázku 18.



**Obrázek 17 Účetní zachycení aktivace dlouhodobého majetku a služeb**

Zdroj: Vlastní zpracování.

## SHRNUTÍ

Tato kapitola se zabývá analýzou obsahové náplně vybraných syntetických účtů provozních nákladů. Nejprve jsou charakterizovány účty zachycující spotřebované nákupy, následují účty zabývající účtováním spotřebovaných služeb. Další část se zabývá účty osobních nákladů, daní a poplatků, ostatních provozních nákladů a odpisů, rezerv a opravných položek provozních nákladů. Mezi provozní náklady se řadí i účty, na nichž se zachycují účetní operace týkající se změny stavu zásob vlastní činnosti i aktivace.



## LITERATURA

HASPROVÁ, Olga a Zdeněk BRABEC. *Základy účetnictví podnikatelských subjektů*. Vydání 2. aktualizované. Liberec: Technická univerzita v Liberci, Ekonomická fakulta, Katedra financí a účetnictví, 2019. ISBN 978-80-7494-490-1.

